

ENDÛLÛ Enshokolezi

Eci Citabu c'Endûlû cayandikagwa na muntu muguma oku burhegesi n'obuhabûzi bwa Mukà Mutagatîfu. Oyo muntu alamaga omu Palestina-Israheli embere ly'okulibuzibwa kwa Yeruzalemu, omu mwâka gwa 587, embere ly'okuburhwa kwa Kristu.

Endûlû zibà nyimbo za mishîbo. Abayahudi bakâgiziyimba amango gw'oburherekêre omu ka-Nyamuzinda.

Endûlû, zibà nyimbo za kumanyîsa oku Yeruzalemu n'abantu ba muli ye balibuzibwa. Ecitabu c'endûlû ciyêrekana oburhè bw'okunali haguma n'obulangâlire: «Nyamuzinda abà Mwinjà oku bayishimulinda» (3, 25).

Ekleziya Katolika ekolêsa Endûlû omu Liturjiya ly'Omugobe Mutagatîfu, ogu rhukengeramwo okulibuzibwa kwa Yezu Kristu.

EBIRIMWO

Omu Citabu c'Endûlû mubà bigabi birhanu:

1. Endûlû ntanzi: cigabi 1
2. Endûlû ya kabirhi: cigabi 2
3. Endûlû ya kasharhu: cigabi 3
4. Endûlû ya kani: cigabi 4
5. Endûlû ya karhanu: cigabi 5

Endûlû ntanzi

- ¹ Yajêwe! Alà gulya murhundu* gwayunjulaga bantu mîra oku gukola guyoôsire gwône! Gulya gwagwêrhe irenge kulya omu gandi mashanja, gukola guli nka mukana. Nnjo erhi ali muluzi-nyere okulîre ebishagala, lêro akolesibwe obukûkuru bw'abajà.
- ² Akola ageza obudufu bwoshi alaka, amarhama gâge gakazihulula mirenge. Muli balya bamuzigiraga boshi, ntâye ciru n'omuguma w'okumurhûliriza. Abîra bâge† boshi bamulesire, bahindusirage bashombanyi bâge.
- ³ Yûda amâhêkwa ihanga lya bene mpu alibuzibwe n'okulembèra obujà: Ayûbasire ekarhî k'entakembûlwa, ntà bushagaluke agwêrhe. Abakagimulibuza boshi bàmugwanyanyize bamugwârhira omu maganya gâge.
- ⁴ Enjira z'e Siyoni ziri omu mishîbo, zalesirwe na balya bakâgiyishija oku lusiku lukulu. Emihango yâge yoshi eri bwâmwa, abadâhwa bâge bali omu mulenge. Ensûli zâge zatusire omurhima. Alà oku ebyo byoshi byâdarhabalira Siyoni yâga!
- ⁵ Abashombanyi bâge bo bahimire, abanzi bâge badêkerîre. Nyakasane oyo wamubabazize erhi bugamba bwâge bunji

* **1:1 1, 1** Ogu murhundu gw'e Yeruzalemu. Omuzihi aliaderha obwôhere bugalugalu Yeruzalemu âjà mwo erhi bubî bwâge burhuma. † **1:2 1, 2** Abîra ba Yûda ba mîra, balya anywânanaga nabo mpu bakamurhabâla; lêro boshi bamâmulekêrera. Lolà muli Yer 4, 30; 30, 14; Eze 16, 37-40; 23, 22-29.

burhuma. Abagala barhôrhô bajà batundulikwa n'omubisha wabagwâsire mpira abahêka bujâ.

6 Siyoni amâbona oku ebyakagirhuma aj'irenge byagenda‡. Abarhambo bâge bakola bali nka rhushafu rhwabuzire akahasi rhwakerera, rhulya rhwajâ rhwayâka omuhivi rhurhanacigwêrhi misî ya kulibirha.

7 Mw'ezo nsiku z'amababale n'obuhanya bwâge, Yeruzalemu akazikengêra birya azigiraga byoshi, birya byâli by'omu nsiku za mîra. Erhi abantu bâge boshi bakaz'ihirima oku bwôji bw'engôrho y'omushombanyi, hanabulikana ciru n'omuntu muguma w'okubarhabâla.

8 Yeruzalemu akozire amaligo manene bwenêne, co cirhumire akola ali wa kushologorhana. Abamukengaga lêro badwîrhe bamugayaguza, ene babona akola ali bushungunu. Asigalirage okukaziyâma kwône n'okuhinduka ashubira nyuma.

9 Omwambalo gwâge gunanirekwo ebirhobero by'izinga lyâge. Arhâli amanyire bici byâmuyishira; ntyo kwo ayandagîre, ntà muntu wacimuhà omurhima. Amâderha erhi: «Mâshi Nyakasane, lolâ buno buhanya bundikwo: obone oku omushombanyi wâni ye wahimîne.»

10 Omubisha ahêsire obuhiri bwâge bwoshi omu nfune. Ciru anabwîne n'oku abapagani bayenjerera omu cirhînyiro ca Nyakasane.

‡ 1:6 1, 6 Sinza Eze 10, 18; 11, 22; 16, 37; Iz 47, 3.

N'obwo, Yâgirwa Nyakasane, wêne wahanzagya mpu irhondo abo bapagani barhaja ahanu h'endêko yâwe.

- ¹¹ Olubaga lwa Yeruzalemu ludwîrhe lwayâma lwalonza eci lwalya. Ludwîrhe lwahâna akantu luzigira kulusha, luhâbwè eci lwalya lubonemwo amagala n'emisî. Lwamâshenga erhi: «Olole Nyakasane, kuno ndwîrhe nagayaguzibwa.»
- ¹² Mwe mudwîrhe mwagera omu njira mweshi, mulole ninyu erhi hali amalibuko gali nk'aga gandikwo, aga Nyakasane ampiragakwo omu lusiku lw'obukunizi bwâge budârhi.
- ¹³ Kurhenga enyanya ambulagire omuliro omu rhuvuha rhwâni, rhwanayabirwa nagwo. Antezire akasirha mpu angwâse amagulu, anankuba. Anjizire muntu wâgo wâgo, na mulwâla buca buyira.
- ¹⁴ Amabî najizire arhagarhenzakwo isù, gayosire nka kuno agonya ecifundo omu kuboko kwâge, gasosire gahika omu igosi lyâni. Nyakasane afunyâzize emisî yâni ampâna omu maboko g'abashombanyi, balya ntà nkahasha.
- ¹⁵ Abasirika b'entwâli nagwêrhe abajugucîre nka bikabulirwa. Antumira omurhwe gw'abalwî mpu bahinage emisole yâni. Niono Siyoni w'omu Yûda, ampinazire nka kula banahinagira emizâbîbu omu mukenzi.
- ¹⁶ Obwo buhanya bwo burhunire ndwîrhe nalaka emirenge yâni yoshi. Owakantûliriza

ashubingalulira emisî y'okulama, ali kulî.
Abâna bâni balesirwe maboko mûmu,
bulya omushombanyi abahimire.

17 Siyoni adwîrhe alambûla amaboko, ci ntâye
ciru n'omuguma abwîne w'okumurhûliriza.
Oku irhegeko lya Nyakasane, abalungu
b'Israheli bo bahindusire bashombanyi
bâge. Muli bo Yeruzalemu ahindusirage
kantu ka kushologosa.

18 Nyakasane ye Mushinganyanya. bulya
nagomîre irhegeko lyâge. Mwe muli hano
mweshi, muyumve bwinjà, munalole gano
mababale gâni: ensûli zâni n'emisole yâni
bakola ebwa kulibuzibwa ihanga.

19 Nahamagîre abanzigiraga, kurharhumire
barhandeka nahirima. Abadâhwa bâni
n'abahanûzi bâni baholîre omu cishagala,
n'obwo kulonza bajaga balonza eci balya
mpu hashubibonamwo emisî.

20 Nyakasane, olole, obone mababale manganaci
gano gangwêrhe obulà buli bwajugumana
na buno omurhima gubangalîre, bulya
nakugomîre kubî bwenêne! Engôrho
yanyukîze abâna omu njira, n'omu
nyumpa mifû yône yône elambamire.

21 Oyumve kuno ndwîrhe nahûmagukwa, ntâye
ciru n'omuguma w'oku ntûliriza. Abashom-
banyi bâni boshi bàyumvîrhe emyanzi y'obuhanya
bwâni, bàcîshinga kuli okûla wanjizire. Olerhage
lulya lusiku waderhaga, nabo babè kuno nabîre.

22 Obubî bwâbo bwoshi buyâlagale embere zâwe,
obakolere nabo nk'ebîra wankolîre erhi bugamba
bwâni burhuma. Obwîne oku malumwa gano

gône gandikwo, omurhima gwâni gwababîre lwoshi.

2

Endûlù ya kabirhi

- ¹ Yajêwe! Nyakasane omu bukunizi bwâge bunene anabwîne ecitù ciru enyanya za Yeruzalemu. Eryâli irenge ly'Israheli, alijugucîre oku idaho kurhenga enyanya empingu. Amango oburhè bwâge bwabirûnduka kuli Siyoni, ayibagira oku co càli citumbi c'okuhirakwo amagulu gâge.
- ² Nyakasane amirangusize omwîmo gwa Yakôbo gwoshi buzira lukogo. Omu bukunizi bwâge, anahongwîre ebishagala bizibubizibu bya Yûda byoshi, obwâmi n'ababurhegeka boshi ahemwîre, abirhimba oku idaho.
- ³ Ihembe Israheli alimbagamwo, analivunyire omu bukunizi bwâge budârhi, alahira kufungira olubaga erhi lurhêrwa n'omushombanyi.
- ⁴ Afôzire omuherho gwâge nka mushombanyi, okuboko kwâge kulyo kuli nguzize okulasha. Anaciyêrekîne mushombanyi wîrhu bulya amâhungumula ebyakagirhusîmisa. Adubulire omutula gwâge nka muliro oku ka-Nyamuzinda ka Yeruzalemu*.
- ⁵ Nyakasane anacîjizire nka mushombanyi wîrhu, amirangusize Israheli oku caligumiza

* **2:4 2, 4** Nk'omu Yer 12, 7; 30, 14; bayêresire Nyakasane nka mushombanyi wa lubaga lwâge lwishogwa: Israheli.

haguma n'enyumpa zâge nyinjinjà zoshi,
 ebyôgo byâge abihebire oku idaho, ajà
 alumîza oburhè hoshi hoshi omu lubaga
 lw'e Yûda.

⁶ Ahugunyire olugurhu lw'ishwa lyâge, ashâba
 ahantu akâgirhubugâna. Nyakasane ayiba-
 gizize ensiku nkulu n'eza Sabato e Siy-
 oni. Mw'okwo kubîka omutula gwâge
 agayaguza ciru na mwâmi n'abadâhwa.

⁷ Nyakasane arhacilonza oluhêrero lwâge, anale-
 sire ahantu hâge hatagâtîfu, enyumpa ny-
 injinjâ z'e Siyoni analésire zarhibukira
 omu maboko g'omushombanyi. Olubî lwâli
 lunji bwenêne omu ka-Nyamuzinda nka
 kula binayôrha amango g'olusiku lukulu!†

⁸ Nyakasane ali ahizire okusherêza ebisîka
 bya Yeruzalemu. Alambwîre omugozi
 gw'okugalagaza, àrhacîsire okuboko kwâge
 mpu kurhashâbaga. Ci ebyôgo n'ebisîka
 abihebire omu mishîbo. Byashubire
 migandu byoshi haguma.

⁹ Emihango y'ecishagala yahongosire,
 orhuhamikizo rhwâco rhwoshi
 arhuvungunywîre. Mwâmi n'abarhambo
 bagwîre omu maboko g'abapagani
 banyamahanga. Ntâye ciru n'omuguma
 w'okuderha ebi Nyamuzinda alonza;
 ciru n'abalêbi barhacimanya obulêbi
 bwarhenga emwa Nyakasane.

† 2:7 2, 7 Eco cihôgéro cirhâli ca mwishingo nka kulya bashamam-
 bira, bagashâniza olusiku lukulu, ci càli ca bashombanyi balirhêra
 aka-Nyamuzinda.

- 10 Abahanûzi b'e Siyoni babwârîre oku idaho banaguguma, amarhwe gâbo bagashîzire omutulo banayambala babusunzu. N'ensûli z'e Yeruzalemu zayûnamîre oku idaho.
- 11 Amasû gâni garhûnzire n'okulaka emirenge, omurhima gundimwo gwarhozire, ntank-abula bwaziguluka kw'obu buhanya bwarhinda oku lubaga lwâni, bulya abâna b'ebirhaba n'abaciri oku ibêre badwîrhe bafîra omu ngo z'ebishagala n'enyôrha.
- 12 Abâna badwîrhe badôsa bannina, mpu: «Ka ntà kantu kalîbwa ka nkaciboneka?» Erhi banajâ bahirima nk'abatumirhîrwe omu njira z'ebishagala banarhengeremwo omûka omu bifuba bya nnina.
- 13 Ntacicanyiri kurhi nankakubwîra yâga Yeruzalemu, obwôrhere bwâwe burhashushini na bundi buhi! Ndigi nankakushushanya naye, nti lyo nkurhûliriza we munyere‡ w'e Siyoni? Obuhanya bwâwe buli bunene nka nyanja, ndigi wankacikufumya?
- 14 Abalêbi bâwe§ barhakulêberaga ebirhali bya bunywesi, babula kukuvuhûlira obubî bwâwe, mpu bakugalulire akalamo k'iragi. Emyanzi yâbo kuli we bwwanali bunywesi bwône bwône n'obuhalanjisi.
- 15 Abadwîrhe bagera omu njira bakazikoma kagasha boshi, badwîrhe bakubandira

‡ 2:13 2, 13 «Munyere w'e Siyoni»: ko kuderha Yeruzalemu.

§ 2:14 2, 14 «Abalêbi bâwe»: Balêbi b'obunywesi, halya hâdesire eby'obunywesi.

olwôho we Yeruzalemu, banakudundira irhwe baderhe, mpu: Ka ko binali co cirya cishagala bakâgiderha mpu «Cinjinja buzira izâbyo na busîme bw'igulu lyoshi eci wâni?»

16 Abashombanyi bâwe boshi badwîrhe bakushanyangulira, bakugurhe amîno baderhe, mpu: «Rhwaâmûherêrekeza! Lwo lulya lusiku rhwakagicîfinja kurhenga mîra olu. Lwahisirage lêro nîrhu, rhwalubwînagel»

17 Nyakasane anakozire ebi âkagihiga, ayunjuzize akanwa âderhaga kurhenga mîra. Anashâbwîre buzira lukogo, asîmîsize omushombanyi n'obuhanya bwâwe, azibuhize obucîbone bw'omubisha wâwe.

18 Yeruzalemu, osôkeze endûlù z'okulaka kwâwe emwa Nyakasane. Oleke emirenge ekuhulule omu marhama nka nshalalo ngasi mûshi na budufu. Orhagohekaga walaka, emirenge yâwe erhahubaga.

19 Yimanga, obande endûlù budufu, gala mango bayîza, odubulire omurhîma gwâwe nka mîshi embere za Nyakasane. Omulambûlire amaboko, ly'ociza obuzîne bw'abâna bâwe b'ebirhaba, balya bajà baholera n'ishali omu mashango g'enjira zoshi.

20 Nyakasane, lolà obone ndi ojirîre ntyo. Mâshi Nyakasane, kurhi abakazi bankahika cingana aha, kulya abâna boburhaga bône banabalera? Kuerhi abashombanyi

bankalinda bahika aha kuyîrhira abadâhwa
n'abalêbi omu cirhînyiro câwe?

21 Emisole n'abashosi bajîre balambama oku
idaho omu njira, abâna-rhabana bâni
n'abâna-nyere bahwêire oku bwôji
bw'engôrho. Wàbayîsire omu lusiku
lw'omutula gwâwe, wanigûza buzira
lukogo.

22 Abashombanyi bâni badârhi wabalalisire
nk'oku lusiku lukulu. Yâgirwa
Nyakasane, olusiku omutula gwâwe
gwabashaga, harhajiraga omuntu
wasigala erhi ashugunuke. Omushom-
banyi âhungumwîre abâna naleraga
nanakazagihêka emugongo.

3

Endûlù ya kasharhu

1 Nie muntu wabwîne amalumwa g'akarhi
k'obukunizi bwa Nyakasane.

2 Ansunika embere zâge, angeza omu mwizimya,
buzira kamole.

3 Niene niene acikubûlîre okuboko buca buyira.

4 Arhumire omubiri gwâni gwahorha
kurhangirira oku irhwe kuhika omu
magulu, amvunyangwîre orhuvuha.

5 Ayimanzize eciri nka cogo ca malumwa
n'amalibuko eburhambi bwâni.

6 Anjugucîre omu mwizimya nka mufû gwa mîra-
mîra.

7 Anjirîre ecisikirizo mpu cimpanze
okurhengamwo, anziriringa n'obudagulè.

- ⁸ Nayâmire namuhamagala, ci omusengero gwâni arhaguyumvîrhîze.
- ⁹ Anfukîre enjira n'amabuye magôye, enjira zâni aziyêrekeza ebwa kuhabuka.
- ¹⁰ Anambêrîre nka mpangaza elingûzize, nka ntale ecifulisire omu ishaka.
- ¹¹ Enjira zâni azihindwîre: anandesire; ansizire kahumba, côbohwa.
- ¹² Afôzire omuherho gwâge, antega mpu ankoze.
- ¹³ Anantulungwîre ensiko nieshi n'ebisonga byâge.
- ¹⁴ Abantu boshi badwîrhe banshekera, lwâni ludwîrhe lwayimbwa buca buyira.
- ¹⁵ Anyunjuzize malumwa, andalusize n'omutula.
- ¹⁶ Anansêzize okukugurha olukalabuye, anantindagirira omu katulo*.
- ¹⁷ Anyasize akalamo k'omurhûla, nayibagira iragi kwo kuderha kurhi.
- ¹⁸ Naderha nti; «Ntâ kalamo nacibone, ntâbyo ncilangâlîre by'emwa Nyakasane».
- ¹⁹ Kengêra amalumwa gâni n'obuhanya bwâni, ko buli nka bôge bwashakamira.
- ²⁰ Omurhima gwâni erhi gubikengêra, nieshi nnanjogonokerwe ebirumbu.
- ²¹ Ci kwonô, kwo nkolaga nakengêra ntya, kurhume nalangâlira.
- ²² Olukogo lwa Nyakasane lurhacîkwa, obuzigire bwâge burhaheka.
- ²³ Olukogo lwâge lushâshuka ngasi sêzi. Alà oku obwîkubagirwa bwâwe bwaluga, Nyakasane!

* **3:16 3, 16** «Kukugurha olukalabuye» ko kugalanjuka omu luvù.

- 24 Kwo ndesire: nti «Nyakasane ye kuhirhira kwâni, co cirhumire mmulangâlira†».
- 25 Nyakasane abà mwinjà kuli ngasi yêshi umuyegemera, olya omulongereza.
- 26 Kuli kwinjà okulangâlira omu kahwenyenye obucire Nyakasane ârhuma.
- 27 Kuli kwinjà oku muntu okubarhula omuzigo gwa Nyakasane kurhengerà oburhò bwâge.
- 28 Aciyungulîre omu kahwenyenye amango Nyakasane amuhizireko amarhangulo.
- 29 Ayunamirize kuhika amime akatulo, omu kulangâlira oku Nyakasane ayishimurhabâla.
- 30 Irhama lyâge aliyêrekeze owamushûrha, anayêmere bamuyiguse bijâci ‡
- 31 Bulya Nyakasane arhabà wa kukabulira omuntu omu nsiku zoshi.
- 32 Bulya ciru ankamubabaza, kurharhuma arhamubabalira omu lukogo lwâge lunene.
- 33 Bulya omurhima gwâge gurhasîma kugayisa abantu erhi kubarhindibuza.
- 34 Gala mango balabarhanya ababohe b'omu ci-hugo boshi.
- 35 Amango bagorombekanya olubanja lw'abanyinyi omu masù g'Ow'Enyanya bwenêne.

† **3:243, 24** «igwârhiro ly'okulangâlira ciru n'omu malibuko»: sinza Lul 16, 5; 73, 26. 3, 30; Iz 50, 6; Mat 5, 39. ‡ **3:303, 30** Sinza Mat 5, 39; Iz 50, 6. 3, 32: Abashi mpu: «Engoko enalabarhe omwâna wâyo erhi enamubwîne»: Nyamuzinda ye muzîre «Ntaha lukogo».

- 36 Amango bayîmira omuntu okuli kwâge ek-agombe; ka Nyakasane arhabona ebyo byoshi obwo?
- 37 Ndi wankahashiderha akanwa kanabè? K'arhali Nyakasane ohiga?
- 38 K'arhali kanwa ka Nyamuzinda w'Enyanya bwenêne kazûsa byoshi, ebibî n'ebinja?
- 39 Bicigi lêro omuntu ankacîdudumira, akabà acizîne, n'obwo agwêrhe mabî manji?
- 40 Rhulole bwinjinjà olugendo lwîrhu, rhushubire emwa Nyakasane.
- 41 Rhushenge n'omurhima gwîrhu gwoshi, rhuyi-namulire amaboko emwa Nyamuzinda oli omu mpingu.
- 42 Rhwabîre babî na bagoma; nâwe orharhuba-baliraga kuli okwo.
- 43 Wacibwîkira omu bukunizi bwâwe, warhushimbulula, wanigûza buzira lukogo.
- 44 Wacîyegulira enyuma ly'ecitù, mpu lyo ensengero zîrhu zîrhagikuhikakwo.
- 45 Warhujizire bikabulirwa, nka câmvu, omu karhî k'agandi mashanja.
- 46 Abashombanyi bîrhu boshi bakazibumbûla akanwa barhusholoshonza.
- 47 Ecôbà gwo gukolaga mwanya gwîrhu, kuhugalala, kusherêra, buhanya bwêne bwône.
- 48 Amasù gâni gadwîrhe gahona nshalalo ya mirenge, erhi buhanya bw'olubaga lwâni burhuma.
- 49 Amasù gâni yabîre nshôko erhahuba, garhâgoheka.

- 50 Ndwîrhe nalinga oku Nyakasane ayûnama kurhenga enyanya, alolereze anabone:
- 51 Ebi byarhinzire oku banyere b'omu cishagala ciru biri bya kundumîsa amasù.
- 52 Abanshombera obusha bajà bampiva nka kanyunyi.
- 53 Bantogîze omu mwîna nandi mugumagumà, bahira ibuye enyanya zâni.
- 54 Amîshi gakazinzungulira aha nyanya z'irhwe; lêro naderha nti namâhera.
- 55 Nakuyâkûzize kurhenga omu kuzimu, Nyakasane.
- 56 Wanyumvîrhe oku nakubirikira: orhafukaga amarhwîri gâwe oku nsengero zâni n'ndûlù yâni.
- 57 Amango nakuhamagalaga wanyegera wan-abwîra, erhi: «Orhayôbohaga».
- 58 We wambulânire, Nyakasane waciza obuzîne bwâni§.
- 59 Obwîne obubî banjirîre, Nyakasane, ontwîre luno lubanja.
- 60 Wabwîne oku bacîhola kuli nie, wabwîne emihigo yâbo kuli nie.
- 61 Wayumvîrhe ebijâci byâbo, Nyakasane, n'emihigo yâbo mibî kuli nie.
- 62 Enshambâlo n'enkegêro mbî z'abashombanyi bâni nie zidwîrhe zagerako buca-buyîra.
- 63 Obone ebi badwîrhe bajira byoshi, nie nashubirage lwimbo lwâbo.
- 64 Nyakasane, wayishibakolera ebiri nk'ebi bàmkolîre.

§ 3:58 3, 58 Nyamuzinda ye «mucunguzi» w'olubaga lwâge.

- 65 Wâbatubâza obukengêre, gubè mulagi gwâwe
mubî kuli bo.
66 Wâbashimbûlula n'obukunizi bwâwe,
obaherêrekeze lwoshi hano igulu.

4

Endûlù ya kani

- 1 Yoo! amasholo* galangashana kulya, ecûma
cinjinja kulya, kurhi lêro catubîre wâni?
Kurhi amabuye matagatîfu gâjire gashan-
dala hoshi hoshi omu mashango ga ngasi
njira?
2 Abâna b'e Siyoni, abayumananaga n'amasholo
oku bwinjà, kurhi lêro bankagereragwa
oku nyungu buyungu y'ebidaka?
3 Ciru na banyambwè bajira omurhima gw'okuhà
abâna bâbo ibêre. Ci kwône olubaga lwâni
lwabîre muzîre wa cihûngo ak'enyûnda
z'omu irungu†.
4 Abâna baciri oku ibêre, olulimi lwabayumîre
ebiraka n'ecûmwe, abâna b'ebirhaba
badwîrhe bahûna omugati na ntâye
wabahà ciru n'ehihimbi hyâgwo.
5 Abakagirya ebinja-binjà bishushagîre, lêro bajà
balengukira omu njira. Abalereragwa omu
by'obugale, bakola bajà bafukula ecavu
n'amaboko gombi.
6 Amabî g'olubaga lwâni go manene kulusha
ebyâha by'abantu b'e Sodomo, bo
bàbirundulagwa omu kanya kasungunu

* **4:1 4, 1** Amasholo n'amabuye matagatîfu, cimanyîso c'olubaga
lw'e Yeruzalemu † **4:3 4, 3** Lolà Ayu 39, 13-17.

buzira ciru n'amango g'okulambûla
amaboko mpu babarhabâle.

⁷ Abaluzi bâlwo bo balangashanaga kulusha olubula, enshusho yâbo yali nyêru kulusha amarhà, n'omubiri gwâbo gwoshi gwàli gwa kaduku. Emisî ebalanganyiremwo yakagishusha enjuma y'akasi.

⁸ Lêro bakola bali bîru-bîru nka muyeye, barhacidwîrhi bamanywa omu njira. Ecikoba c'omubiri gwâbo cikola cibananîre oku rhuvuha, cikola cûmu-cûmu bushâli.

⁹ Okuhirima oku bwôji bw'engôrho kwo kukulu aha omuntu ankafà n'obuligo ajà ayûma anangangabala n'ishali.

¹⁰ Abazîre, oku barhahimwa lukogo, lêro bôhe, bakaziyenda abâna bâbo banabalya, mw'obwo buhanya bunene bwarhogîre oku lubaga lwâni.

¹¹ Nyakasane ayûkirize omutula gwâge, adubwîre obukunizi bwâge bunene, ayâsize ntakanjirwa w'engulumira omu Siyoni àyôkera ciru n'ebiriba byoshi.

¹² Abâmi b'igulu ciru n'abantu kwône en'igulu ntâye ciru n'omuguma wankayêmîre oku hali lusiku luguma omushombanyi ankahimire agere omu mihango ya Yeruzalemu.

¹³ Obwo buhanya budwîrhwe n'ebyâha by'abalêbi bâge, haguma n'amabî g'abadâhwa bâge, bo babulagaga omukò gw'abantu bimâna.

¹⁴ Badwîrhage bajà bahukuza omu njira nka mihûrha, n'emyambalo yâbo ezinzire n'omukò.

- 15 Erhi bacibà bagera, abantu bababona banayâkûze abâbo, mpu: «Muyâke, muyâke, abo bali b'izinga! Muyâke, murhabayêgeraga!»[‡] Oku bajà balibirha barhanamanyiri ngahi bayêrekîre, abanyamahanga baderhe, obwo, mpu: «Abà ntâko bankacishinga nsiku eno mwîrhu!»
- 16 Nyakasane yêne oyo wabashandâzagya, arhacilonza abalolekwo. Abadâhwa barhacilolagwa isù, ciru ntà bukenge bwaciri oku bashosi.
- 17 Amasù gîrhu gàrhama gahengûza aha oburhabâle bwâyisha, bwanabulikana. Rhwageza amango goshi nti rhwalinda ishanja ly'ihanga lyâyishirhuciza, lirhanacirhucizagya[§].
- 18 Badwîrhe bayunja enshando zîrhu, ntâkwo rhwankacihika aha mwîrhu. Amango gîrhu gahisire, ensiku zîrhu zahwîre, bulya obuzinda bwîrhu buli hôfi.
- 19 Abarhushimbire bo babidu kulusha ikozi lya-balala omu nkuba-karhî. Bajà barhulibirhakwo omu ntondo, bajà barhuhengûza ciru n'omu irungu n'okurhurhega.
- 20 Ngasi oyu akalamo kîrhu kàli kacisimikirekwo, oyu kàlicîkubagire, omwâmi washîgagwa

[‡] 4:15 4, 15 Emw'Abayahudi, abanya-byâha bàkâgilolwa nka bantu ba lushomyo ntâye wankabayegîre embere bacîyûnguze.
[§] 4:17 4, 17 Ishanja ly'ihanga ye Mîsiri banywânanaga naye oku matabâro gâbo mazinda, Mîsiri naye arhayishaga okubarhabâla.

amavurha na Nyakasane*, ye rhwakagiderha, nti: «Ye rhwalamirakwo oyu omu karhî k'amashanja», y'oyo naye wagwaâsirwe mpira omu mwîna gw'omushombanyi!

- ²¹ Osîmage onacîshinge, we munyere w'e Edomu, we yûbaka omu cihugo c'e Usi†. Ci kwône nâwe akabehe k'omutula kâkuhikakwo, wâkanyweramwo onalaluke, kuhika oyambale obusha!
- ²² Obuhane bwâwe bwahwîre, we munyere w'e Siyoni, orhacihêkwe ebwa kululiz-ibwa. Kuli we, wêhe munyere w'e Edomu, Nyakasane abâna amabî gâwe, ajalabule amabî gâwe goshi.

5

Endûlù ya karhanu

- ¹ Nyakasane, orhayibagire okûla rhwabîre, olole obone kuno badwîrhe barhujira*.

* **4:20 4, 20** Mwâmi Sedekyahu ye wayîmisirwe ayîrikwa ago mazîno: «Mushîgwa wa Nyakasane» Naye abashombanyi bamugwârha mpira, olubaga lwarhà omurhima, lwadaga. Lolà 2 Bâm 25, 6. † **4:21 4, 21** Cihugo ca Usi: co cirimwo abalungu ba bene Israheli, bo balimwo ba Mowabu, Amoni, ab'e Edomu (Lolà Murh 36, 28; Ayu 1, 1). Nabo bali barhabâzi ba bene Israheli omu ntambala, babà kucîshinga bacîshingira okuhimwa kwa bene Israheli: Lolà Iz 34, 5. Co càrhumaga bene Israheli bàkâgikaga Edomu omu myandiko y'Abalêbi, enyuma ly'okurhenga omu bujâ e Babiloni: Lolà Iz 34; Eze 25. * **5:1 5, 1** Endûlù ya karhanu omu Vulgata bâdesire oku gwo musengero gwa Yeremiya.

- 2 Ebirugu bîrhu binjinjà byanyazirwe
n'abandi, n'enyumpa zîrhu zàjibwamwo
n'entakembûlwa[†].
- 3 Balarha ntâbo bahali, na rhôno rhukola rhuli
nfuzi na banyâma babîre bakana.
- 4 Rhurhacinywa amîshi g'amaliba gîrhu
rhurhanagaguziri nsaranga. N'enshagali ntà
kucizibona rhurhanahyûziri igerha.
- 5 Abanzi bîrhu rhubahêrhe aha mugongo,
rhwalibwîre, rhwarhama, omurhûla
gwarhuyâsire.
- 6 Abanyamisri n'Abanyasîriya[‡] bo rhukolaga
rhurhega amaboko nti nkabaga bo
bârhuponera ebyankarhubuka ishali.
- 7 Ababusi bîrhu bakolaga ago mabî barhacibâho,
ci kwône rhwe rhukolaga rhubarhwîre
amaligo haguma n'amazibu g'obugoma
bwâbo.
- 8 Abâli bajâ bîrhu bo bakolaga barhurhegeka, na
ntâye ciru odesirage mpu arhulikûza kuli
bo.
- 9 Rhukola rhuja rhwahushwa n'ebishumûsi
by'omu irungu erhi kujâ kwalonza ebi
rhwalya kurhuma.
- 10 Ecikoba c'omubiri gwîrhu cikola cirhuyôca nka
kuno barhurhogeza omu cibeye c'omuliro,
erhi kulumwa n'ishali kurhuma.
- 11 Abakazi badwîrhe bakolerwa ebihigo omu
Siyoni, n'abanyere kwo na kuguma, omu
bishagala bya Yûda.

[†] 5:2 5, 2 Entakembûlwa bo barhali Buyahudi, abarhali b'omu
bûko bwa bene-Israheli. Bulya Abayahudi bene Israheli hoshi bâli
bakembûle (Lolâ Murh 17, 10.24). [‡] 5:6 5, 6 Abanyasîriya bo
balama e Babeli.

- 12 Bagwâsire abarhambo banabamanika,
barhanadesiri ciru mpu bakenge abashosi.
- 13 Abâna b'emisole bakazibarhula olwanjikwa,
oku abânarhabana bajà badandabagana
n'emizigo y'enshâli.
- 14 Abashosi ntâho bacidwîrhe bajà omu
ihano, n'emisole erhacihuma oku mulya
gw'olulanga mpu yâziha.
- 15 Ntâ bushagaluke bucirhuli emurhima,
okusâmira engoma kwîrhu kwahindusire
mishîbo.
- 16 ishungwè rhwagwêrhe oku irhwe lyàrhozire!
Yajewe! Alà oku rhwabwîne rhwagomera
Nyakasane!
- 17 Obu rhukola rhuhîrîre ntya oku nsholo
y'omurhima, n'amasù garhurhûnzire
n'emirenge:
- 18 Kuli kubà bulya entondo ya Siyoni yahin-
dusire irungu, ekola ebà bulumbà bwa
banyambwè!
- 19 Ci kwône wêhe, Nyakasane, ôbà Mwâmi ensiku
zoshiŞ, we yôrha orhegeka omu myâka
n'emyâka.
- 20 Cici cànkarhumire warhuyibagira lwoshi
lwoshi? Cankarhuma waârhuilekerera
lwoshi lwoshi?
- 21 Orhugalule emunda oli, Yâgirwa Nyakasane,
lyo rhushubira okunali lwoshi emunda oli;

Ş 5:19 5, 19 Ciru akahà mpu aka-Nyamuzinda kâge k'en'igulu kamâshâbwa, Nyamuzinda-Nyakasane, ali Ogala-byoshi. Irengé lyâge liri ly'ensiku n'amango. Entebe yâge eri y'ensiku zirhaheka omu mpingu (Lolà Lul 102, 12; 145, 13; 146, 10).

akalamo kîrhu oshubikajira kahyâhya nka
kulya kwa mîra.

²² Kurhigi wankarhukabulira lwoshi lwoshi! Ka
wanarhushombaga okungana âho?

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e